

pred sodiščem pritisnil slovenski duhovščini in po tej celiemu slovenskemu narodu pečat morilca. Še enkrat povdarjamo, da zagovornišva Erženove izmišljotine ni prevzel kak nemški ali socialdemokratski advokat — ne, ampak g. prvak dr. Žerjavove stranke dr. Avgustin Reisman.

Priča za dokaz omenjene neresnice dr. Reisman in Eržen nista iskala predvsem v Mariboru, ampak pri onih Nemcih in nemškutarjih, ki so morali ob prevratu pobegniti iz Maribora v Avstrijo in živijo sedaj v Gradcu, Leobnu in Brucku. In še med temi pričami so bile po večini ženske.

Zastopnika duhovščine gg. dr. Veble in dr. Novak sta povabila kot priče: g. podpolkovnika Cvirna, stražnike, ki so bili tedaj navzoči pri streljanju in ki so napravili hišno preiskavo v bogoslovju in bogoslovce, ki so tedaj bili očividci krvavega dogodka na Glavnem trgu. Izpovedi prič zasebnih tožiteljev so dokazale, da so streljali 27. januarja 1919 v nemške demonstrantne vojak izpred rotovža. Krogelje iz vojaških pušk so prifrčale v zid bogoslovnice, se tamkaj odbijale in rušile omet. Ena od krogelj je celo prebila šipo na bogoslovnici in so jo našli med knjigami v knjižnici. Med streljanjem so bila okna na bogoslovnem semenišču zaprta in nobeden od stražnikov, ki so imeli nalog, paziti na okna, ni videl kacega okna odprtega in nikogar, ki bi bil gledal pri oknu. Bogoslovci pa tudi niso mogli streljati radi tega ne, ker niso imeli nobenega orožja. Med pričami, ki so potrdile beleženo, je bilo tudi več poštenih Nemcev.

Priče Eržena in dr. Reismana, ki so prišle v slovensko sodno dvorano iz Nemške Avstrije, so vse trdile: ena je videla pri oknu dva bogoslovca, ki sta streljala iz revolverjev ter se smejala; druga samo roko, ki je držala samokres, tretja bogoslovca, ki je izstrelil v množice kar celi magacin patronov itd.

Po končanem zaslišanju prič sta govorila kratko ter stvarno zastopnika duhovščine gg. dr. Veble in Novak in za tema pa na dolgo dr. Reisman, in sicer tako, da bi moralo biti sram njegovih besed vsacega Slovenca. V svojem govoru je skušal dr. Reisman slovenski duhovščini in celiemu slovenskemu narodu utisniti pečat morilca, akoravno je čul iz ust živih prič, kako se je v resnici odigral oni krvavi dogodek 27. januarja 1919. Nad dr. Reismanovimi trditvami se je zgražalo vse, ki čuti slovensko in zna, kako bi bilo z Mariborom, ako bi se bili polastili 27. januarja 1919 rotovža Nemci!

Obsodba.

Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik sodnega dvora razsodbo, po kateri se obsodi urednik Eržen na 3 mesece zapora, 2 tisoč dinarjev denarne kazni, mora plačati vsakemu zasebnemu tožitelju 100 Din odškodnine, poravnati vse sodne ter odvokatske stroške ter objaviti obsodbo na prvi strani socialdemokratskega glasila »Volksstimme«. Obsodba tudi izrecno povdarja, da je verjel sodni dvor le resničnemu pričevanju prič oklevetane duhovščine, ne pa popolnoma nasprotujočim si izpovedbam prič, ki sta jih poklicala iz Nemške Avstrije v slovenski Maribor socialni demokrat Viktor Eržen in sam. demokratski steber dr. Avgustin Reisman!

Nakano g. Eržena in dr. Reismana, da bi nosila slov. duhovščina in po njej slovenski narod pečat morilca, je sodni dvor mariborskega okrožnega sodišča odločno z obsodbo zavrnil!

Krsto so nesli v cerkev, kjer je bila sv. maša zadušnica in nagovor, v katerem ni bilo niti besedice o skrivnosti torbe. Iz cerkve se je začel spreved na pokopališče in takoj za krsto je stopal ujec Nikola Istinič s staro — težko Kajbičovo torbo preko rame. Nikdo ni gledal v prepevajočega plebana, ne v jokajoče sinove, snahe ter vnuke, oči vseh so bile uprte v ujca, ki ni prav nič klonil pod težo torbe, ampak stopal ravno. Šepetalo se je slišno: »Le glejte, torba ni več polna, sta jo že pomolzla vsaj za dobro polovico pop in stari Nikola.«

Po položanju krste v naročje majki zemlji, se je ta nesrečni pleban poslavljaj tako nezno dolgo od rajne, katero je slikal po vsej dolžini ter širini kot vzor: žene, matere in najuglednejše gospodinje. Pri tako ginljivem poslovnem govoru ni zasolilo niti eno oko jokadarnih Zagork, kaj se le mustačastih Zagorcev. Pogrebci so kopali zemljo z nogami kakor konji v nestrpnosti, kedaj pride do razkritja Kajbičeva torba, saj je stal stari ujec Nikola tik plebanuša.

Končno je le pokazal govornik proti torbi. Vratovi zbrani množice so se podaljšali v radovednosti za dober pederj. Pleban je vzel kar z eno roko torbo z ujeve rame, jo potresel v zraku in iz torbe je bilo glasno slišati ne cinkejanje — da rožljanje zlata! Ko so bili uverjeni vsi Zagorci, ki so se udeležili pogreba, da je v torbi zlati zaklad, je pleban privzdignil pokrov in zavpil z mogočnim glasom: »Narod božji, sedaj dobro poglej, kaj da je hranila ter prikrivala javnosti Kajbičeva torba od žalostne smrti gospodarja Jurice do današnjega pogreba nikdar zabne Verone!«

Po tem pozivu se je oddahnil govornik za par nestrpnih trenutkov. Vratovi radovednežev so se še bolj nategnili, oči vseh so se zasabile v torbo ter plebanovo roko, ki je nekaj vlekla izpod pokrova. . . . Lesket čistega zlatnika je pričakoval narod božji v rokah plebanuša, a ta je izvlekel iz torbe en čisto navadni — — — molek (rožnivenec). Pokazal je bingljajoči molek osumljen radovednežem in segel drugič v torbo. V roki se je zasvetil kakor ogrog — — — neznatni poročni — zlati prstan. . . . Pleban je stresel torbo — — — zažvenketalo je, da so slišali vsi ter se stresli v veri na pogled čistega zlata. Ta nesrečni pop je nestrpno dolgo brodil z roko po rožljajočem zlatu, predno se je dvignil pokrov na torbi na stečaj in iz nje je privlekel pleban dva težka lanca, kakor ju uporabljajo sejmarji za privzovanje ter sklapanje težkih volov — — —

Sedaj si predstavljajte obraze Zagorcev ter Zagork, ker so posebno te prisegale na čisto ter suho zlato — — —

Prijateljem treznega gibanja.

Romanje na Trsat.

Mi, ki se borimo za treznost našega ljudstva in mnogim priporočamo celo abstinenco, zato še nikakor nismo sovražniki vinogradnikom in jim ne mislimo delati škode. Nasprotno, ker so za prodajo našega vina čedalje slabši časi, bodo imeli vinogradniki še veliko korist, ako se začnejo zanimati za to, kako bi se dalo grozdje drugače porabiti. Isto velja za sadjarje.

Tudi nismo nasprotniki potrebnih gostiln in poštenih gostilničarjev. Ker je pa pri nas gostiln veliko preveč, je to najslabše za gostilničarje same.

Dobrih dvajset let se pri nas že dela zoper pijančevanje in njegove žalostne posledice. Čas bi že bil, da vsak Slovenec pozna in podpira protialkoholno društvo »Sveta vojska« ter bere njegovo glasilo »Prerod«.

Večje prireditve prijatelji treznostnega gibanja že več let nismo imeli. Da se torej snidemo in navdušimo za našo misel, bomo priredili v dneh 23. do 25. julija letos na Trsat protialkoholni shod, združen z romanjem in izletom po Jadranskem morju. Razposlala so se že vabila vsem katoliškim škofijam v Jugoslaviji. Sedem jih je že odgovorilo in imenovalo svoje zastopnike. Mariborsko škofijo bo zastopal gospod Martin Avšič, spiritual na bogoslovju v Mariboru.

Vožnja bo na vseh progah polovična. Iz Maribora bo vozil posebni vlak, ki bo sprejemal potnike na vseh postajah. Zato pa moramo Lavaninci gledati, da nas bo precej.

V soboto, dne 23. julija popoldne pridemo na Trsat; zvečer pridiga in pete lavretanske litanije.

V nedeljo, 24. julija slovesno sv. opravilo, nato na dvorišču frančiškanskega samostana zborovanje z govori o alkoholizmu in o delu za treznost. — Popoldne izlet po morju do Crikvenice za one, ki bodo želeli. Ostali udeleženci imajo lahko po stanovih svoja zborovanja.

V ponedeljek, 25. julija se bo razpravljalo o gospodarski strani alkoholnega vprašanja, kakor: brezalkoholna uporaba sadja in grozdja; kako proizvajati in med ljudi spraviti sadne in grozdne soke; vinska kriza in izvoz vina; vinogradniške in vinarske zadruge in abstinentsko gibanje.

To je načrt, ki se pa še lahko spremeni, ako jih bo mnogo zahtevalo. Priglasil se lahko vsakdo. Storitve to čimprej! Pišite na naslov: »Sv. vojska«, Ljubljana, Poljanski nasip 10. Od tam boste za 50 Din dobili izkaznico, ki Vam daje pravico do polovične vožnje, brezplačnega izleta po morju in do prenočišča. Vožnja od Maribora in nazaj velja krog 160 Din. Za hrano si bo vsak sam poskrbel.

Nudi se lepa prilika z romanjem združiti udeležbo na protialkoholnem kongresu ter napraviti izlet po morju, da se bomo duševno in telesno prenovljeni, navdušeni za trezno življenje vrnili na domove.

Naj bi bilo to zborovanje mejnik na poti za treznost in s tem lepšo bodočnost našega naroda!

Da bomo nasprotnike poznali.

Brez komande.

Na Kranjskem bodo kmalu občinske volitve. In »Kmetijski list« je zapisal, da se mora kmet otrestiti komande, ki jo nad njim izvajajo duhovniki. Ker do zdaj te komande kmetje niso imeli, pač pa so svobodno po pametnem prevdanku volili SLS, zato bodo zavrnil tudi komando »Kmetijskega lista«. To komando je še posebno zaradi tega zavrniti, ker »Kmetijski list« sam pravi, da ne hujska kme-

gledale pa: molek, poročni prstan in vsakdanje volovske verige!

V radovednosti na stečaj odprta usta so se zaprla kar na mah, v srečih razočaranega naroda je vzklopel bliskoma jeza, češ: Pop in stari magarec Nikola Istinič sta nas prevarila!

Trenutno nevarnost položaja je pregledal tudi gospon pleban in začel tolmačiti z gromovitim glasom pomen vsebine Kajbičeve torbe. Slikal je v kot gromu pretresujočih besedah žalostno smrt pokojnega Jurice, ki se ni podal na sejm z običajno kletvico ter sklepom mešetarske goljufije na jeziku in v duši, ampak z molekom pobožne molitve v torbi. Za svojo zvesto ter skrbno ženo ni poznal le svetlorumenega mekovega (vrsta vrbe) korobača, kakor je to sicer običaj pri zagorskih moških zakoncih, ne — imel je v sreču in v torbi kakor prstan lepo okroglo ter brezkončno — zlato ljubezen!

Radi molitve, radi zakonske ljubezni mu je dal Bog srečo pri trgovini z blagom in radi tega ni poganjal po grlu izkupička za vole, še verige s prodane živine je nosil seboj domov v torbi. Molek, poročni prstan in volovski verigi so zaklad Kajbičeve torbe in radi tega ga je pustil štajerski tolovaj poleg trupa ubitega in ga oropal papirnatega denarja iz notranjega žepa na jopiču. Juričino zapuščino: molek, prstan in verige je pretvorila še le pokojna Veronika v zaklad dela ter varčnosti in radi tega je danes Kajbičevina v vsakem oziru ponos celiemu Zagorju. Storitve tudi vi vsi po vzgledu pokojnega Jurice ter Veronike in po vaših siromašnih domovih bo začel poganjati, cveteti zaklad — Kajbičeve torbe! Amen!

Gospon pleban je spravil v torbo: molek, prstan ter obe verigi in ujec Nikola Istinič je obesil to zakladno zapuščino že davno rajnega Jurice preko rame novega gospodarja na Kajbičevini — Ivce.

Narod se je razšel tiho s pokopališča. Vse je bilo razočarano, osuplo vsled plebanove razlage toliko let tajinstvene zakladnice v Kajbičevi torbi. Preteklo je nekaj dni, predno so uvideli bolj brihtni Zagorci resničnost plebanovih besed in sklenili uravnati tudi svoje življenje za prihodnost po zlatnikih Kajbičeve torbe.

S pogrebom Kajbičeve Veronike je bila rešena na javnem prostoru kakor je mirodvor uganka z zakladom čarobne torbe; a kljub temu kroži še danes v obsotelskih krajih pregovor: Bogat je kakor Kajbičeva torba!

tov zoper SLS iz verskih razlogov, ampak gre pred vsem tudi pri obč. volitvah — za denar. Pa menda vendar ne bodo zahtevali, da bi tudi »Kmetijski list« se plačeval iz občinskega denarja kot poskušajo ponekod »Domovina«.

Poglavje o »Kmetijski družbi«.

Hrvatska seljačka stranka na Slovenskem — bivši samostojneži — imajo »Kmetijsko družbo« v rokah. Ti ljudje so razdelili člane v dva dela, pa nam Stajercem določili, da volimo posebej in doli manjša mesta, kakor da je naših 20 Din manj vrednih kot so njihovi. Delovanje »Kmetijske družbe« dandanes še tudi ni tako vzorno, da bi ga mogli pohvaliti. Ako bo »Kmetijski list« še nadalje brodil o tej stvari, bomo povedali, kar jim ne bo ugajalo. Poskrbeti bo treba, da se sedanji sistem pri »Kmetijski družbi« izpremeni.

Zakaj Kmetijci ne gredo v »napredno fronto«?

Čisto kratek odgovor na to je, ker na celi črti nazadujejo.

»Za pametno in pošteno občinsko delo«

se ponujajo slovenski demokrati, pa najbrž za to, ker so res vzorni javni gospodarji, kar kaže, recimo tudi Maribor. Nikar naj ti demokrati ne mislijo, da se je že pozabilo, kako so gospodarili v obč. mestni hranilnici, kjer bi se tudi moralo vršiti »pametno in pošteno občinsko delo« in gospodarstvo.

Protiverstva »Domovine« nismo dokazali?

»Domovina« misli, da se bo zakrila za znano objavo preklica, s katerim se je žaljivka, da je »Domovina« — gnojica, res preklicala, ker ni gnojica, ampak jo pošten človek, če se mu jo vsiljuje, tja vrže, ne da bi se brigal za njeno nadaljno usodo. In zdaj piše, da ji nismo dokazali, da je pisala proti veri in Cerkvi. Ali mar nismo ponudili dokaz resnice? Seveda, treba ni bilo tega izvajati, ker so menda tudi gospodje okrog »Domovine« prepričani, da je res tako, kot smo trdili.

»V nobenem katekizmu ne stoji.«

S temi besedami tako kot »Kmetijski list« tudi »Domovina« hoče povedati, da ni zapisano v katekizmu, naj kmetje duhovnika ne poslušajo in naj mu ne verujejo, če jim kaj svetuje. Ali more kdo izmed naših bralcev verjeti, da imajo ti ljudje sploh katekizem pri hiši in da bi sploh vedeli, kaj v katekizmu stoji. Ako bi ga imeli ali bi ga znali na pamet, potem bi vedeli, da lista kot je »Domovina« in tu in tam tudi »Kmetijski list« spadata med tiste, ki jih katekizem prepoveduje.

»Politiko naj vodijo pametni ljudje.«

To je zahteva slov. demokratov. Mi vidimo, kako izgleda v Beogradu, kjer ti pametni ljudje vladajo. Če pride naša stranka na vlado, tedaj napno vse sile, si izmislijo najgrših obrekovanj, samo, da odstranijo vlado v kateri je tudi katoliški duhovnik, ker »politiko naj vodijo pametni ljudje«, ko so Žerjav, Pribečević itd. Narod pa zna ločiti delo teh posvetnjakov od dela politikov SLS in zato bo že tudi zaneprej uredil, da bo politiko slovenskega naroda še nadalje zaupal SLS, v kateri so vsi slovenski duhovniki skoro brez izjeme.

Socialisti-obrekovalci so obsojeni!

Težka kazen je zadela urednika Eržena, socialista, ki je dolžil duhovnike v Mariboru stanujoče, da so 27. januarja 1919 streljali na Nemce. Dobil je tri mesece zapora in veliko denarno kazen, pa v listu bo moral preklicati. — Zoper istega je vložena zdaj nova tožba zaradi bogokletstva, o katerem smo zadnjič obširneje poročali. Pri teh ljudeh ničesar ne doseže mirna beseda, naj vendar opustijo take neosnovane napade. Treba jih je še podučiti kot otroke s palico, te pa z zaporom. Morda se bodo kaj spametovali. —

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Politično zatišje vlada v Beogradu. Vlada se trudi, da bi uredila razprtje v obeh vladnih strankah. Ves teden so tudi samostojni demokratje poskušali doseči vstop v vlado, kar pa se jim ni posrečilo.

Nestalna vlada je sedanja vlada od svojega početka in se drži le zaradi tega, ker »ima vremena« za njo itd., pa ni prilike v skupščini, da bi se jo vrglo, ko nima večine. Zato se vedno razpravlja, kdo bo zasedel še pet praznih ministrskih sedežev.

Politične stranke so seveda tudi podvržene raznim izpremembam glede oseb, ki so eni v stranki prišli do večje veljave, pa potem prestopijo v drugo. Tako se pričakuje velik razkol v Radičevi stranki, kjer nam kaže v polomijo Radičeve politike padec naročnikov njegovega lista tekom nekaj mesecev od 40.000 na 8000. Poleg tega posamezne krajevne organizacije kar po vrsti odpadajo od Radičeve stranke. In ostali Hrvati pripravljajo skupno fronto zoper Radiča. — »Napredni blok« v Sloveniji, ki ga snujejo samostojni demokratje žerjavovci zoper našo organizacijo, prav nič ne napreduje, pač pa prestopajo razne organizacije SDS v Davidovičovo stranko. —

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zborovanje Male antante — Češke, Rumunije in naše države, ki se je vršilo v začetku tega tedna v Jachimovu, je znova utrdilo prijateljske vezi med temi državami, ki bodo složno nastopile zoper italijanske intrige.

Italija se znova upira. Kot odgovor na odločno, če tudi miroljubno stališče naše države je Italija ponovno odločila vsak razgovor za končno rešitev spora med obema državama. Jezi jo gotovo tudi to, da je v Londonu propadla s svojimi predlogi.

Preiskave v ruskem poslaništvu na Angleškem so do gnale, da so Rusi zelo pazljivo zasledovali vse tajne načrte angleške vlade in so bili o tem zelo poučeni. To dejstvo je precej otežilo stališče Rusov pri mednarodni gospodarski konferenci v Ženevi.

V Avstriji bo sestavil novo vlado zopet dr. Seipel. Brezverski socialisti, ki so upali, da bodo sami lahko gospodarili v Avstriji, bodo morali tvoriti samo opozicijo.

Za združitev Avstrije z Nemčijo se je začelo zopet delovati. Francoski krogi, in tudi v krogu Male antante so pa proti temu in se bo ta združitev gotovo še morala odložiti.

Albanija — kraljestvo? Beg Zogu bi rad bil kralj. Ker je dober služabnik Mussolinijev, mu bo ta gotovo tudi krono kupil. Toda doma pa ni vse tako v redu, kot Beg Zogu dopoveduje in zna priti v tej mali državi zopet do revolucije.

Kaj je novega?

Romanje na Velehrad od 12. do 18. avgusta 1927. Na pobudo jugoslovanskih škofov se bo v proslavo velikega jugoslovanskega jubileja ob 1100-letnici našega apostola in prosvetitelja sv. Cirila priredilo prvo slovensko romanje na Velehrad. Med potjo si bomo ogledali najlepše slovaške in češke kraje ter stopili v stik z bratskim češkim in slovaškim katoliškim ljudstvom. Čehi in Slovaki se že pripravljajo za bratski sprejem slovenskih romarjev. Organizacija romanja je poverjena Apostolstvu sv. Cirila in Metoda ter podpisane odboru. Po dogovoru s češkim Apostolstvom sv. Cirila in Metoda se je določil naslednji program: 12. avgusta popoldne odhod iz Ljubljane, zvečer odhod iz Maribora. 13. avgusta zjutraj prihod na Dunaj; ogledovanje mesta. Okoli štirih popoldne odhod v Bratislavo, slovaško prestolico. 14. avgusta (nedelja) služba božja v Bratislavi. Okoli 9. ure odhod iz Bratislave, vožnja skozi najlepše slovaške kraje (kosilo bo v Trenčinu) do velehradske postaje Uhersko Hradišče. Okoli 6. ure popoldne prihod na Velehrad. Pozdravi, večernice; priložnost za spoved. 15. avgusta služba božja. Slavnosti. 15. avgusta popoldne odhod v Prago. 16. in 17. avgusta ogledovanje Prage; vmes izlet v Staro Boleslavo, slavno češko božjo pot (kraj mučeniške smrti sv. Vavla). 18. avgusta prihod v domovino (skozi Dunaj in Maribor). Cene: II. razred 1300 dinarjev; III. razred 900 dinarjev. V tem je vračunjena vožnja, hrana in prenočišče. Skupna hrana se prične z večerjo v Bratislavi. Ves čas se bomo vozili s svojim posebnim vlakom. Na Slovaškem in Češkem nam bodo pri vodstvu pomagale slovaške in češke katoliške organizacije. Prijaviti se je treba čim prej, najkasneje pa do konca maja. Ker je za romanje veliko zanimanje, zato opozarjamo, naj se romarji čim prej prijavijo. Vsak priglasenec dobi začasni program in položnice, da takoj po prijavi plača prvi obrok: za II. razred 400 Din, za III. razred 300 Din. Ostala vsota se mora plačati v dveh nadaljnjih enakih obrokih. Drugi obrok mora biti plačan do 10. junija, cela vsota pa najkasneje do 10. julija. — Odbor za romanje na Velehrad, Maribor, Glavni trg 7.

Župnik Franc Planinc †. V soboto, dne 14. t. m. je ob četrti na 11. dopoldne umrl župnik pri Sv. Bolfenku pri Središču ob Dravi g. Franc Planinc. Pokojni je bil rojen dne 22. februarja 1873 v Podsredi. V mašnika je bil posvečen 20. julija 1900. Sedanja župnija je nastopil 2. novembra 1916. Zadnji čas je moral veliko trpeti z avtoriteto svoje težke bolezni. Bil je v bolnici v Mariboru in Ormožu. Sedaj je doma podlegel svoji bolezni. Pogreb blagega pokojnika se je vršil v torek, dne 17. maja, ob 10. uri dopoldne pri Sv. Bolfenku. Rajni je bil znan po svoji dobri volji, gostoljubnosti, šaljivosti in govorniškem talentu. Bil je vnet dušni pastir, ki je skrbel posebno za lepoto hiše božje. Vsi, ki so poznali blago srce pokojnega g. župnika, ga bodo ohranili v najboljšem in hvaležnem spominu!

Poročila S. L. S.

Shod Slovenske ljudske stranke pri Sv. Martinu pri Vurbergu se je vršil v nedeljo, 15. maja ob izredno lepi udeležbi domačinov in sosedov od Sv. Barbare in Vurberga. Shod je vodil predsednik krajevne organizacije SLS g. Dominik Ramuta. Narodni poslanec Žebot je govoril o političnem in gospodarskem položaju s posebnim ozirom na najnovejšo dogodke. Ljudstvo je navdušeno odobrilo delovanje naših poslancev, je izreklo neomajano zaupanje Jugoslovanskemu klubu, osobito njegovemu načelniku dr. Korošcu in se je izjavilo tudi, da soglašajo s taktiko, ki jo je klub vodil zadnji pol leta. Posebno so ljudje zadovoljni, da se je odpravila prijava vina, da se je popolnoma odpravila carina na galico, da se je znižala dohodnina skoro za eno tretjino, da se je desetek za mala in srednja kmetstva posestva med starši in otroci za slučaj smrti popolnoma zbrisal, pri prevzemanju ali nakupu pa znižal za eno tretjino oziroma za polovico. Da so naši poslanci rešili Sloveniji deželno premoženje, znači velikansko pridobitev za nas. Če ne bi naši poslanci v dveh kratkih mesecih nič druga dosegli, kakor te stvari, že znači to za naše kraje ogromen uspeh v gospodarskem oziru. Ljudje so odkrito izražali svoje zadovoljstvo z našo stranko in njeni voditelji in povdarjali, da je treba, da se to delo čimprej zopet uspešno nadaljuje. Za Žebotom je govoril še oblastni poslanec in tajnik Ovrar o delovanju in važnosti oblastne skupščine. — Po shodu, ki je potekel lepo mirno, smo se zbrali člani krajevne organizacije in zaupniki k posvetovanju o važnih zadevah. Poslanec Žebot nam je dal razna pojasnila. Osobito smo govorili o nujno potrebni regulaciji Drave, ki pri Sv. Martinu in Vurbergu trga najbolj rodovitno zemljo. Nadalje smo povdarjali, da je treba resno misliti na zgradbo mostu pri Dupleku. V to svrhu se je sestavil iz domačih mož vseh strank odbor, ki ima nalogo, da vrši predpriprave. — Ob 11. uri se je vršil sestanek še v Spodnjem Dupleku pri g. Rojku.

Shod SLS se vrši v Pišecah v nedeljo 22. maja po ravnem sv. opravi v verandi g. Ivana Kostevca. Ker govorijo na shodu narodni poslanec Skoberne in oblastna poslanca Tratnik in Podvinski, vabimo na shod domačine in okoličane v obilnem številu.

Laško. Kdor bi mislil, da se naše ljudstvo ne zanima za javno življenje, bi se motil. V nedeljo, dne 15. maja se je vršil tukaj krasno obiskan shod SLS, na katerem sta govorila poslanec Deželak in dr. Godnič.

Vsiljivi agenti. Dasiravno smo že opetovano v »Gospodarju« opozarjali ljudi, naj ne nasedejo praznim obljubam tujih agentov, ki na židovski način ponujajo neke srečke in izvajajo ljudem denar, vendar dobivamo vsak dan poročila, kako tuji agenti goljufajo neuke ljudi, opozarjamo na sledeče: Če agentu plačate aro 300 Din in mu daš svoj podpis, moraš nato še plačati 19 obrokov, predno so srečke tvoje. Tako je bilo n. pr. pri Sv. Barbari in Sv. Marjeti osleparjenih nad 60 ljudi. Vsi so mislili, da so s prvim plačilom vse plačali. Ako agentje niso povedali kupcem srečk, da je treba plačevati še mesečne obroke, ima vsakdo pravico terjati svoto, ki jo je plačal agentu na roko, od banke nazaj. Agenti so ljudem govorili, da dobi vsakdo, kdor hoče, denar pri Narodni banki ali Gospodarski banki v Mariboru nazaj, kadar hoče. To je laž. Navedeni banki nimata s to kupčijo prav nič opraviti. Radi tega je postopanje agentov goljufivo. Ljudje ne vedo nič o obrokih in tudi o vrnitvi goraj omenjenih bank ni prav nič res. Svetujemo vsem prizadetim, da takoj javijo orožniški postaji, kako so jih agenti prevarili. Svarimo pred temi ljudmi. Pazite, komu date svoj podpis in denar. — F. Z.

Ubegli kačak. Iz mariborske kaznilnice je pobegnil dne 14. t. m. popoldne na 20 let ječe obsojeni kačak Ašim Kodrijevič iz kraja Repi pri Prištini v Južni Srbiji. Delal je v gramozni jami poleg kaznilnice in porabil priliko, ko paznika ni bilo v bližini, ter neopaženo izginil. V mariborski kaznilnici se je nahajal od 18. maja 1922 ter ima na vesti številne umore, rope in tatvine. Pobegnil je v obleki kaznivecev, govori po arnavtsko in srbsko.

Zlata poroka. Dne 14. maja je slavil na Smolniku nad Rušami zlato poroko veleposestnik g. Franc Grizold s svojo ženo Jerco roj. Pajtlar iz St. Lovrenca na Pohorju. Jubilanta sta imela 12 otrok, od katerih se veseli njune zlate poroke še šest. Grizoldova hiša je znana daleč na okrog kot narodna, krščanska in v gospodarskem oziru napredna. Jubilantoma in celi družini Grizold ob slovesnosti zlate poroke čestitamo prav iskreno!

Požar v Rušah. V sredo, 11. t. m. je nenadoma izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopu g. Lingelja v Rušah. V par trenutkih je bilo celo poslopje, ki je bilo moderno in vzorno urejeno, v objemu plameňa. Rešiti so mogli komaj živino in nekaj strojev. Na kraj nesreče so prihiteli štiri požarne brambe, ki pa niso stopile vse v akcijo, ker je bilo že prepozno. Kako je ogenj nastal, je uganka. Posebna nesreča je to, da je gospod Lingelj pogorel že v četrti v sedanjih gospodarski krizi. Pač težek udarec!

Velik požar v Jareninskem dolu. V ponedeljek, okrog 3. ure zjutraj je nastal velik požar v Jareninskem dolu. Goreti je začelo s slamo krito poslopje posestnika Marije Gornik. Ker ni nikjer v bližini gasilnega društva, se je ogenj naglo širil in preden so pozvali potom najbližnjega telefona ki je skoro eno uro oddaljen od kraja požara, mariborsko gasilno društvo, je bilo že celo poslopje v plamenih. Mariborski gasilci so bili obveščeni okrog 5. ure in v nekaj minutah je odbrzela na mesto požara velika avtoturbina, ki je dospela ravno še pravočasno, ko se je ogenj že začel širiti na v bližini stoječo hišo, hlev in manjše gospodarsko poslopje. Iz bližnjega ribnika so bile takoj napeljene cevi in posrečilo se je rešiti ostala poslopja, dočim je poslopje, kjer se je ogenj začel, popolnoma pogorelo. Uničeni so poleg tega vozovi in poljedelski stroji, ki so stali v šupi. Škoda je zelo velika ter je le deloma krita z zavarovalnino.

Strašen roparski umor v Slovenskih goricah. Zadnja leta se je v Slovenskih goricah v okolici Jarenine in Sv. Jakoba zgodilo več težkih zločinov, ki so ostali še do danes nepojasnjeni. Omenimo samo strašen dvojni umor posest-

nie Weingerl, ki sta bili ubiti s sekuro, dalje najdeno truplo neznanega moškega v Scherbaumovi šupi na Pesnici in še več drugih slučajev bi lahko navedli. In sedaj zopet se je v noči od ponedeljka na torek zgodil še nov, še groznejši zločin, kojega povod je bil zopet pohlep po denarju, ki je zločinca tako omamila, da se niso ustrašili niti pred strašnim dejanjem ubiti človeka, da zadoste svoji pohlepnosti. — Gostilna Nedeljko stoji v Jareninskem dolu precej v samoti. Vodil jo je gospodar Ferdinand Nedeljko, skupno z ženo Marijo. Imela sta več malih otrok; družina je živela v precejšnjem blagostanju. Nedavno je bil gostilničar od neznanega tatu okraden. Zmanjkala mu je ura in nekaj denarja. — V noči od ponedeljka na torek pa je zadela družino strašna usoda. Neznani zločinci so se v temi splazili skozi okno ter napadli speče domače. S krampom ali sekuro so težko ranili ženo, ki je le slučajno ušla smrti s tem, da je najhujši udarec, ki bi ji bil razbil glavo, prestregla z roko. Misleč, da je že mrtva, so jo pustili onesveščeno v postelji, nato pa so odvezli moža v kuhinjo. Kaj se je tu godilo, ne ve nihče, ker je žrtev roparjev, gostilničar Nedeljko bil najden zjutraj od sosedov le še malo živ, s popolnoma razbito lobanjo in polomljenimi udi. Roparji so na to prebrskali celo hišo, pobrali denar in izginili. Sosedje so v torek zjutraj našli žrtve roparjev ležeče v krvi. Takoj so obvestili orožnike, ki so poklicali rešilno postajo in dektive iz Maribora. Nedeljko je v bolnici takoj po prihodu umrl, žena bo pa najbrž okrevala. — Vodja mariborske policije, g. nadsvetnik Kerševan je poslal na mesto zločina dva detektiva s policijskim psom. Upati je, da bodo zver v človeški podobi kmalu v rokah pravice ter prejeli zaslužen kaznen.

Nezgoda osebnega vlaka. Nedeljski večerni osebni vlak Ljubljana—Maribor bi moral biti ob 10. uri v noči v Mariboru, a je pripeljal šele ob polnoči. Med potjo, in sicer proti postaji Ponikva je počila na stroju cev in se je potegnil vlak le še s težavo na postajo. Telefonirali so po rezervno lokomotivo v Celje, ki je bila k sreči zakurjena in je imel vlak le dve uri zamude.

Veliki romarski shod se bo vršil dne 28. in 29. maja na Ptujski gori. Od Male Nedelje in St. Lovrenca bo šla procesija kakor navadno že 41. leto. Zbirališče pri Moravski kapeli ob pol 5. uri zjutraj. Romarji gredo čez visoki grič, Gomilo, Senčak k Sv. Lovrencu v Slov. goricah, kjer bo sv. maša ob pol 7. uri, druga sv. maša bo v Ptuj v minoritski cerkvi okoli 11. ure. Romarji se vabijo v obilnem številu. Zvečer, 28. maja bode na Gori krog cerkve rimska procesija.

Vlom v Grušovi pri Ptuj. V noči od 5. na 6. maja je bilo vlomljeno v zidnico gospe Emilije Rak iz Celovca v Grušovi pri Ptuj. Pokradena je bila posteljina, zavese, obleka itd. v skupni vrednosti 3000 Din. Vlom so opazili naslednji dan sosedje ter obvestili orožništvo, ki pa vlomilcev še ni izsledilo.

Poškodbe vsled mraza v ormoškem sodnem okraju: V noči od 11. na 12. maja je mraz uničil v ljutomerskih vinogradih okroglo 15% letošnjega pridelka. Popolnoma so pozeble spodnje lege, znatno srednje, šparoni sem ter tja, celo v najvišjih legah. Ker je bilo zaroda povprečno le okrog 80% normala, bo poškodba po mrazu tem bolj občutljiva. V vsem okraju je popolnoma pozebel fižol, kumare in buče. Vse to se mora vnovič saditi. Silno je trpel krompir in koruza. Koruze bo letos približno ena petina. Zelo so trpele detelje, rdeča in črna, ki so bile letos izvanredno lepe. — Vsled mraza so se popolnoma vlegle in je predčasna košnja nujna.

V Šalincih pri Ljutomeru je umrla vzgledna žena in mati Frančiška Slavičeva roj Karba. Svetila ji večna luč!

Naša društva.

Prosvetna zveza v Mariboru — včlanjenim društvom. Poizvedbe raznih društev, sme li finančna kontrola ob društvenih prireditvah tudi gotove prispevke za poplavljenice zahtevati, odnosno predpisovati, je finančno ravnateljstvo v Mariboru rešilo v smislu, da so prispevki za poplavljenice le prostovoljni darovi, katere smejo organi fin. uprave prevzemati in službenim potom odvajati, ne smejo pa te prispevke zahtevati. Ako bi finančna uprava od katerega društva določene prispevke za poplavljenice zahtevala, naj se dejstveni slučaj takoj javi Prosvetni zvezi v Mariboru.

V društveni vestnik. Slov. katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah. Slavju 1. maja je dalo društvo povsem prosvetni značaj. Ta pomembni dan smo ob 20 letnici župnikovanja preč. g. Jan. Vogrin posvetili g. jublantu, da bi se mnoga leta v našem društvu pokroviteljski krepil ljudsko prosveto. Posvetili smo g. župniku dobro uspešno igr »Ljudmila«, ki jo je tudi veselo občinstvo vidno zadovoljno uživalo. Za ves moralni uspeh pa gre javna zahvala gospodič. vadiateljicam, ki sta bili pri negovanju igre neumorni. Slavje je končala primerna deklamacija, po kateri je društvo g. jublantu v znak ljubezni poklonilo dehteti šopek.

I. koncert mariborskega pevskega okrožja se je vršil v nedeljo dne 15. maja. Povdarjali smo, kako velikega pomena je tak skupen organiziran nastop naših pevskih zborov, zato so se pa posebej zbori tudi potrudili, kar so le mogli ter so s svojim nastopom pokazali, da jih vodijo spretni pevovodje in da pevci in pevke žrtvujejo veliko, da se navadijo podati pesem v vsej njeni lepoti. Moški zbor »Maribora« je zapel »Povejte ve planine« prav mogočno. Nato je prof. g. Bogovič nagovoril zbrane pevce in pevke ter občinstvo. V nagovoru je povdarjal lepoto slovenske pesmi, prosil vse, da jo ljubijo in gojijo, in to posebno po zborih in pevski organizaciji. Zbor iz Središča ob Dravi, pod vodstvom g. Filipiča, je prav občuteno zapel »Domovini« in »Naš prapor«. Opaziti je bilo, kako zna zbor lepo prehajati iz močnega v tiho petje, da obvlada pesem popolnoma. — Pevski zbor od Sv. Martina pri Vurbergu, pod vodstvom g. Novaka, je najprej zapel dve pesmi moškega zbora. Čeprav maloštevilen moški zbor, je vendar zapel tako ubrano, da je bilo res prijetno. Ko pa je nastopil mešan zbor, si je marsikdo mislil, kako pa bo zdaj, ker je bilo nekaj mlajših deklic poleg. Toda razočarani smo bili. Tako so zapele, da smo še drugi dan govorili: »Ta sopran! V Mariboru ga bi bilo težko najti!« — Moški zbor iz Konjice je nastopil s tako mladeniško navdušenostjo in zdravim, vedrim, a ubranim glasom, da ga je občinstvo z glasnimi živjivklic pozdravljalo. G. Smogavec, ki vodi zbor, je lahko vesel, da razpolaga s temi močmi,

ker bo ta zbor gotovo žel še lepše uspehe! — »Maribor« pod vodstvom stolnega kapelnika g. J. Gašpariča je zapel živahno Napitnico in težke, a lepe Mokranjčeve srbske narodne pesmi II. »Maribor«, okrog 55 pevcev in pevke, je s tem pokazal, da je tekom dveh let, tako se je neki glasbenik izrazil, napravil kilometerski napredek. Naj gre v tem smislu dalje, k vedno lepšim uspehom. — Vsi zbori so nastopili končno skupno, tako točno in tako ubrano, kakor da pojo že dolgo skupaj. In to bi morali slišati, kako je iz 100 grl donela lepa slovenska pesem! To bi morali slišati posebno tisti, ki so pozabili posejiti to prireditev, meneč: kaj bi, samo petje! Obisk namreč ni bil kljub reklamam niti od daleč tak, kakor ga je ta koncert zaslužil. A to zborov ni motilo. Upamo pa, da se bo tudi med nami začela zopet ljubiti pesem, kakor pesem to zasluži! Vsem pevcem in pevkam, posebno gg. pevovodjem pa iskrena vam zahvala! Veseli bodite, napredujte, lepo in veliko kulturno delo vršite!

Romarski izlet. Apostolstvo mož in mladeničev iz župnije Matere milosti priredi z drugimi možmi prosvetnih organizacij romarski izlet na Vnebohod Gospodov v Puščavo in Sv. Lovrenc na Pohorju. Med potjo si ogledamo elektrarno v Fali. Odhod s prvim vlakom ob 5.38 zjutraj. Priglasje sprejema vodstvo Omladine vsaki dan od 6. do 7. ure zvečer v Cvetlični ulici 28. K prav obilni udeležbi vabi odbor, ker upamo, da dobimo polovično vožnjo, za katero smo zaprosili.

Blagoslovitev zastave. V nedeljo, 29. maja se vrši slovesna blagoslovitev nove zastave Prosvetnega društva v Melju v baziški Materi milosti. Vsa društva mariborskega prosvetnega okraja se v ljudo vabijo k tej izredni slovesnosti v spomin Cirilovega jubileja. Odbor.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi 9. in 10. julija t. l. izlet v Rajhenburg. Polovična vožnja je dovoljena na vseh postajah proti izkaznici, katero izda Krščanska ženska zveza vsakemu udeležencu proti plačilu 5 Din. Prijave do 15. junija in denar za izkaznice sprejema predsednica g. Katarina Bauman v Cvetlični ulici 23 v Mariboru. Odhod vlakov iz Maribora se bo pravočasno objavil v »Slovenec« in »Slov. Gospodarju«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. katoliško izobraževalno društvo »Skala« na G. Polskavi proslavi dne 22. maja 5 letnico ustanovitve. Spored: 1. Zjutraj ob 6. uri skupno sv. obhajilo in sv. maša. 2. Popoldne ob 2. uri slovesne večernice na to 3. ob 3. uri v Domu pri Zohrerju pozdravni nagovor, deklamacije in petje. 6. Prosta zabava na vrtu pri domu, pri kateri sodeluje pevski in tamburaški zbor. Prijatelji našega marljivega in vztrajno delujočega društva, pridite v obilnem številu, da tako podprete našo naidebnost in požitvalno mladino pri dobri stvari. Bog živi!

Mala Nedelja. Smeh je zdravju potreben. Zato pridite v nedeljo, 22. maja vsi v Društveni dom. Nastopita Pat in Patachon kot milijonarja. — Tiskanje bankovcev. Predstave: ob 3. uri in zadnja ob 7. uri zvečer.

Kapela pri Radencih. Naše Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 22. maja popoldne, ob 5. uri v zdraviliški restavraciji gosp.